

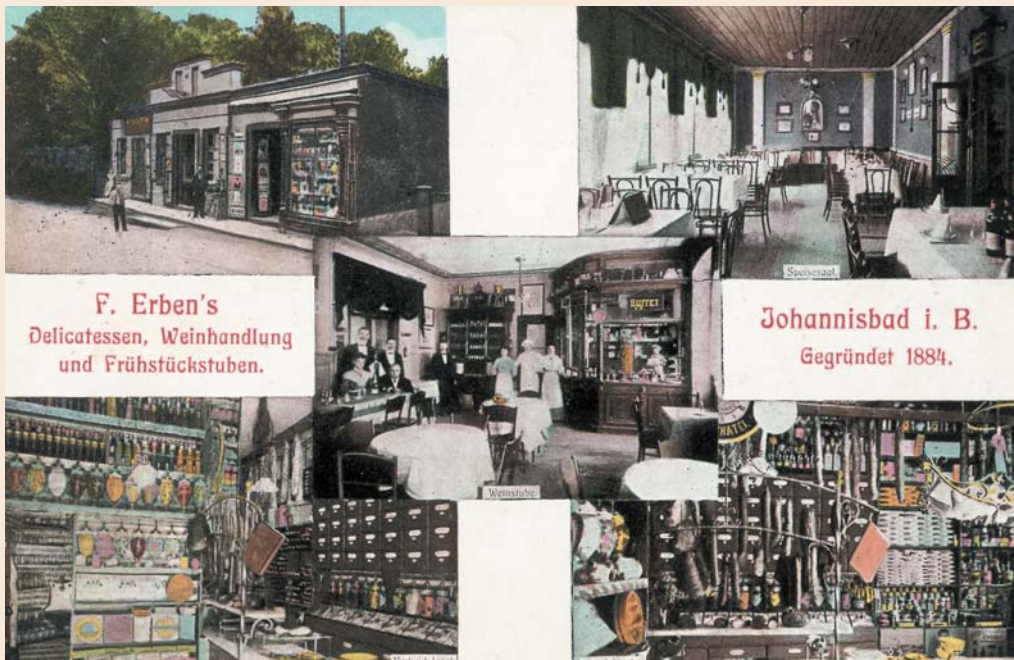
Biskupská konsistoř v Hradci Králové dala v roce 1905 na cestě do Rudolfova údolí postavit Marianum. Secesní budova s vlastní modlitebnou, která je stále majetkem katolické diecézní Charity, sloužila od počátku k rekreačnímu pobytu kněží, řádových sester a církevních zaměstnanců. 3.–5. 7. 1909 zde pobýval biskup Josef Doubrava.

Das Bischofskonsistorium in Hradec Králové ließ im Jahre 1905 am Weg zum Rudolfsthal ein Marianum errichten. Das Jugendstilgebäude mit eigenem Gebetsraum, das bis heute im Besitz des katholischen Diözesan-Caritasverbands ist, diente von Anfang an zu Erholungsaufenthalten von Priestern, Ordensschwestern und kirchlichen Angestellten. Vom 3. bis zum 5. 7. 1909 hielt sich hier Bischof Josef Doubrava auf.

Oba lázeňské kostely jsou postaveny v pseudogotickém slohu; ten katolický na ostrohu pod Mariánskou výšinou zasvěcený sv. Janu Křtíteli v letech 1882–85. Evangelický při silnici z let 1873–79 se mohl dokonce pyšnit zvonem od německého císaře Viléma I. V roce 1911 přibyla v obci ještě židovská modlitebna, kterou nacisté vypálili v roce 1938.

Beide Kirchen Johanniskbads sind im pseudogotischen Stil erbaut; die katholische, dem Hlg. Johannes dem Täufer geweihte Kirche erbaute man in den Jahren 1882–85 auf einem Ausläufer unterhalb der Mariannenhöhe. Die evangelische Kirche aus den Jahren 1873–79 an der Straße rühmte sich gar einer von Kaiser Wilhelm I. gewidmete Glocke. Im Jahre 1911 kam noch ein jüdisches Bethaus hinzu, dass jedoch im Jahre 1938 von den Nazis in Brand gesteckt wurde.

F. Erben's
Delicatessen, Weinhandlung
und Frühstückstuben.

Johannisbad i. B.
Gegründet 1884.

V nenápadné přízemní budově u mohutného buku, kde se v 50. letech minulého století otáčela autobusová linka pendlující mezi Janskými Lázněmi a nádražím ve Svobodě nad Úpou, nabízel Friedrich Erben bohatý výběr nápojů a lahůdek pro zmlsané jazýčky lázeňských hostů ještě před I. světovou válkou. Lahůdkářství i buk musely ustoupit výstavbě nového kina.

***I**n diesem unauffälligen Erdgeschossbau im Schatten einer mächtigen Buche, wo sich in den 50. Jahren des verg. Jahrhunderts die Wendeschleife der zwischen Janské Lázně und Svoboda nad Úpou pendelnden Busse befand, bot Friedrich Erben den verwöhnten Kurgäste noch vor dem I. Weltkrieg eine große Auswahl an Getränken und kulinarischen Delikatessen an. Sowohl Delikatessengeschäft, als auch Buche mussten später dem Bau eines neuen Kinos weichen.*

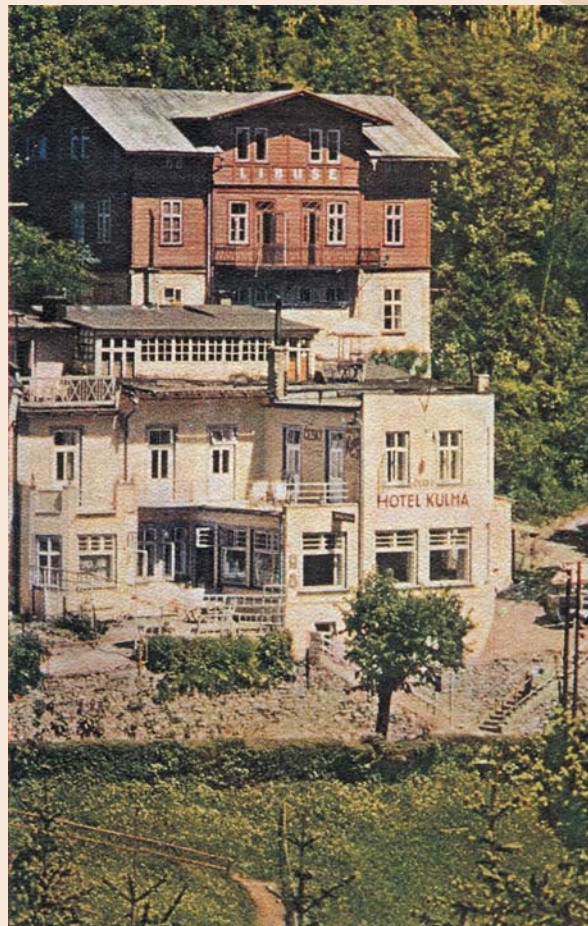

Když od zapálené fajfky truhláře Johanna Kühnela vyhořel v roce 1897 starý domek č. 17 vedle školy, vyrostl záhy na jeho místě ukázkový lázeňský penzion o 14 pokojích, nazvaný podle blízkého pramene Flora. Zmíněný palič byl v letech 1903–1906 úřadujícím předsedou obce.

Als im Jahre 1897 das alte Haus Nr. 17 gleich neben der Schule von einer brennenden Pfeife Feuer fing und abbrannte, entstand an seiner Stelle sofort eine noble Kurpension mit 14 Zimmern – nach der nahen Quelle Flora genannt. Der erwähnte „Brandstifter“ war in den Jahren 1903–1906 amtierender Gemeindevorsitzender.

Mezi převážně německými obyvateli lázní bylo určitě i několik českých majitelů penzionů. Reklamní slogan „První český hotel – penzion Kulma a vila Libuše“ byl jen chytrý marketingový tah majitele Michala Kulmy, jak nalákat solventní klientelu z českého vnitrozemí. V návštěvní knize shromáždil podpisy významných předválečných společenských celebrit, zejména z kulturní oblasti.

Unter den überwiegend deutschen Einwohnern des Kurorts waren bestimmt auch ein paar tschechische Pensionsbesitzer. Der Werbeslogan „Erstes tschechisches Hotel – Pension Kulma und Villa Libuše“ war nur ein geschickter Werbetrick des Inhabers Michal Kulma, mit dem er solvente Klienten aus dem böhmischen Inland anzulocken gedachte. Im Besucherbuch sammelte er die Unterschriften bedeutender Vorkriegspersönlichkeiten, insbesondere aus der Kulturszene.

Ullwerovu „Švýčárnu“ s restaurací U veselé vyhlídky, pravzor dnešních ekofarem, založili původně manželé Tintnerovi v roce 1844 na rozmezí Janských Lázní a Černé Hory. Dobové billboardy nabízejí především mléčné výrobky z vlastní produkce. Svou osobitou atmosféru měl podnik přejmenovaný po roce 1945 na Kavkaz až do svého zániku požárem v zimě 1988.

***D**ie Ullwer „Schweizerei“ mit Restaurant Zur frohen Aussicht, ein Vorgänger aller heutiger Ökofarmen, wurde 1844 vom Ehepaar Tintner an der Ortsgrenze zwischen Johannisbad und Schwarzenberg gegründet. Auf zeitgenössischen „Billboards“ werden vor allem Milcherzeugnisse aus eigener Produktion angeboten. Seine eigenwillige Atmosphäre behält sich dieses im Jahre 1945 in „Kaukasus“ umbenannte Restaurant bis zum Brand im Winter von 1988.*

Photo-Verlag E. Joffé, Johannsbad. Ges. geschützt.

Gruss aus Johannsbad.

Johannisbad im Winter.

Jedna z prvních pohlednic Janských Lázní v zimě signalizuje jejich rostoucí význam jako střediska zimních sportů. Díky učiteli Kajetánu Bayerovi se tu ujalo nejprve sáňkování. Závody v zimě 1900 uvádí Berthold Lessenthin v publikaci Krkonoše v zimě (Das Riesengebirge in Winter) jako první nejen v Krkonoších, ale na sever od Dunaje vůbec.

Eine der ersten Winteransichtskarten von Johannsbad dokumentiert dessen wachsende Bedeutung als Wintersportzentrum. Dank dem Lehrer Kajetan Bayer kam vorerst das Rodeln in Mode. Berthold Lessenthin erwähnt das Schlittenrennen im Winter 1900 in seiner Publikation Das Riesengebirge im Winter als erstes nicht nur im Riesengebirge, sondern nördlich der Donau überhaupt.

Hoffmannsbaude-Schwarzenberg
bei Johannesbad im Riesengebirge
Seehöhe 810 — Telefon 13.

Jak dokazují obrázky, byly zimní radovánky kolektivní záležitostí už tenkrát. Na sanici k Černé boudě tahali upravené rohačky dřevařů, řízené při sjezdu zkušenými horaly, ještě povozníci s koňmi. Od sálajících kachlových kamen na Hoffmannově boudě se už svištělo až do centra lázni na sportovních sáňkách místního šikuly Johanna Pohla.

Wie die Fotos beweisen, war der Winterspaß auch damals schon ein kollektives Vergnügen. Zu Schlittenfahrten bei der Schwarzschatzbaude wurden die dazu hergerichteten Holzfäller-Hörnerschlitten, die bei der Fahrt von erfahrenen Berglern gesteuert wurden, noch von Pferden gezogen. Vom heißen Kachelofen auf der Hoffmannsbaude sauste man jedoch schon auf Sportschlitten des hiesigen Fachmanns Johann Pohl zum Zentrum des Kurorts hinab.

Johannisbad im Winter
Aufstieg zur Schwarzschatzbaude

Opravdovou atrakcí byl elektrický sáňkařský vlek, zbudovaný díky státní dotaci a darům továrníka Dixe z Temného Dolu a místního hoteliéra Josefa Schiera v roce 1913. Vedl od pošty až ke Zvoničce – dobrých 1000m. Uprostřed I. světové války muselo být měděné lano odevzdáno na válečné účely. Vlek byl obnoven ještě nakrátko po roce 1919.

***E**ine echte Attraktion war jedoch der Dank staatlicher Zuschüsse und Spenden des Fabrikanten Dix aus Dunkelthal und des hiesigen Hoteliers Joseph Schier im Jahre 1913 erbaute elektrische Personen- und Rodelaufzug. Er führte von der Post bis zur Zvonička – gute 1000 Meter. Mitten im I. Weltkrieg wurde das Kupferzugseil zu Kriegszwecken requiriert. Der Aufzug wurde nach 1919 noch einmal kurz erneuert.*

Sprungschanze.

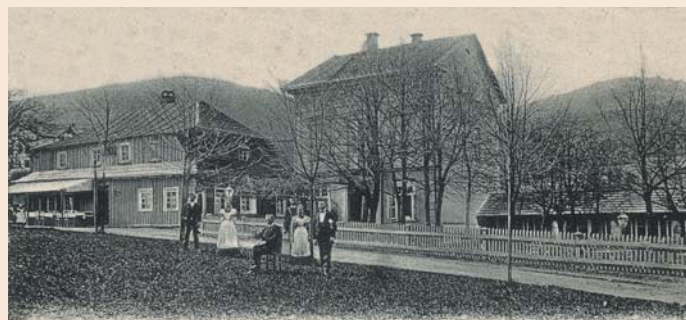
Als die „Schier“ antraten, widmete der umsichtige Gönner Prosper Piette der Johannsbader Jugend 10 Paar Schi. Der Lokalmatador im Skisprung, Adolf Berger, stand Pate bei der Geburt der Riesengebirgssprungschanze mit Aufsprung fast in der Stadtmitte. Damals war sie unsere größte Schanze – vom 12. bis zum 15. Februar 1925 fanden hier die mitteleuropäischen FIS-Wettbewerbe statt, die nachträglich als zweite WM in den nordischen Disziplinen anerkannt wurden. Bronze holte sich Franz Wende aus Svoboda nad Úpou.

Když nastoupily „ski“, věnoval prozíravý mecenáš Prosper Piette janskolázeňské školní mládeži 10 párů. Místní lyžařský mistr Adolf Berger stál u zrodu Krakonošova skokanského můstku s doskočištěm téměř do středu obce. Byl svého času největší u nás – od 12. do 15. února 1925 se zde konaly středoevropské závody FIS, uznávané dodatečně jako druhé MS v klasických disciplínách. Pro bronz si doskočil Franz Wende ze Svobody nad Úpou.

Junge Sportfreunde
im Riesengebirge

Dvě podoby restaurace Lesní dům (Waldhaus), známé už v 18. stol. na hranicích s panstvím Maršov. Původní hospoda s valbovou střechou byla přestavěna po roce 1925. Ani někteří pamětníci netuší, že ze dveří nejvyšší budovy s balkonem, známé kdysi jako Justova vila, vyrážel ještě před nedávnem na lovy beze zbraní na zádech svérázného fotografa Celby poslední (vycpaný) krkonošský medvěd.

Gruss aus Johanniskbad, Restaurant „Waldhaus“

Zwei Ansichten des Restaurants Waldhaus, das schon im 18. Jh. an der Herrschaftsgrenze von Maršov stand. Die einstige Schenke mit Walmdach wurde nach 1925 umgebaut. Nicht einmal Zeitzeugen mag bekannt sein, dass der skurille Fotograf Celba noch unlängst aus diesem als Villa Just bekannten Haus mit Balkon aufbrach, um ohne Flinte und Korn den letzten (ausgestopften) Riesengebirgsbären zu erlegen.

Vila Sříbrný pramen, nesoucí jméno jednoho z třicítky minerálních pramenů, patřila k „rodinnému stříbru“ c. k. vrchního poštmistra a po vzniku Československa též od roku 1919 starosty obce Richarda Etricha. V kruhu další z jeho realit, rodný dům Aurora, dnes Réva. (Prý podle iniciál prvního národního správce Václava Rezka.)

Villa Silberquelle, die den Namen einer der dreißig Mineralquellen trägt, gehörte zum „Familiensilber“ des k.u.k. Oberpostmeisters und nach der Gründung der Tschechoslowakei, ab 1919 auch des Ortsbürgermeisters Richard Etrich. Im runden Bild eine weitere seiner Liegenschaften – das Geburtshaus Aurora, heute Réva.

Café
„Minerva“ in
Johannisbad.

Hampel's Hotel gold. Krone, Johannsbad I. R.

Speisesaal

Interiéry pohostinských podniků jsou vděčným námětem mnoha pohlednic. Koncertní kavárna Minerva Marie Winklerové (Krakonoš), i Hamplův Hotel Zlatá koruna, známý v době odborářského rozdělení majetku jako Penicilinka, poskytovaly svého času, jak je vidět, slušný standart.

Das Innere der Gasthöfe ist dankbares Thema vieler Ansichtskarten. Konzert-Café Minerva von Maria Winkler (Krakonoš) und Hampels Hotel Goldene Krone, zu Zeiten der Vermögensverteilung an den Gewerkschaftsbund als Penicilinka bekannt, bot seinerzeit offensichtlich gediegenen Standard.

Nákladem 75 000 K nechala janskolázeňská obec vystavět v roce 1907 u silnice do Svobody nad Úpou mezi vilou Zámeček a vlčickou hájenkou nové prostorné stáje s byty pro personál. Kočí Wenzel Fries zde parkoval s c. k. poštovním dostavníkem a později, po přestavbě na garáže, tu spolu s Friesem juniorem garážovali taxi i první autobus zn. Škoda.

Mit einem Aufwand von 75 000 Kronen ließ die Johannisthaller Gemeinde im Jahre 1907 an der Straße nach Svoboda nad Úpou zwischen der Villa Zámeček und dem Wildschützer Forsthaus neue geräumige Pferdeställe als Ausspannung. Der Kutscher Wenzel Fries parkte hier mit seiner kuk Postkutsche und später, nach dem Umbau in Garagen, parkte er hier zusammen mit Fries jun. seine Taxis und den ersten Omnibus der Marke Škoda.

Kdysi samostatná obec Černá Hora, založená v 16. století dřevaři, se od velkého Maršova oddělila v roce 1873. Nabízela pár kroků od rušného centra lázní téměř bukolickou idylku s rozptýlenými chaloupkami, ale i dravý nástup komerce v podobě velikášského hotelu Skalní hrad (Felsenburg). Jeho současný klon se jmenuje Siréna.

Riesengebirge. Vorder-Schwarzenberg bei Johannisdorf i. Böhmen.

Janské Lázně. Černý vrch.

Johannisdorf i. Riesengeb. Schwarzenberg.

Der einst selbständige, im 16. Jh. von Holzknechten gegründete Ort Schwarzenberg trennte sich 1873 von Groß-Marschendorf. Nur ein paar Schritte vom regen Zentrum des Kurorts entfernt, bot er mit seinen verstreuten Berghütten nahezu bukolische Idylle, aber schon zeichnet sich der vehemente kommerzielle Antritt in Form des bombastischen Hotels Felsenburg ab. Sein heutiger Klon heißt Siréna.

Romantickým údolím Černohorského potoka vede strmá Luisina stezka s několika mostky, pojmenovaná po majitelce maršovského panství hraběnky Aloisii Czernin – Morzinové. Tady někde stávala v druhé půli 16. stol. klauza (přehrada) na plavení dřeva. Proto Klauzový důl, mezi starousedlíky důvěrně „Klauzák”.

Durch das romantische Tal des Schwarzenbergbachs führt der steile Luisaweg mit ein paar Brückchen, benannt nach der Inhaberin der Marschendorfer Herrschaft, der Gräfin Aloisie Czernin – Morzin. Hier befand sich in der zweiten Hälfte des 16. Jhs. eine Klause (Staubecken) zur Holzdrift. Deshalb wird dieses Tal von Alteingesessenen liebevoll „Klausak” – Klausengrund genannt.

